
**SPISAK TEMA ZA DIPLOMSKE RADOVE
FEBRUAR 2021. GODINE**

Ekonomija i razvoj, Ekonomske ideje: istorija i razvoj, Sistemska analiza

prof. dr Veselin Vukotić (veselin.vukotic@udg.edu.me)

- *Teme definisane u dogovoru sa kandidatima tokom ljetnjeg semestra 2019/20. god*

1. IZ MODULA EKONOMIJA VAZDUHOPLOVSTVA

Vladislav Vlahović

(vladislav.vlahovic@udg.edu.me; vlado.vlahov@yahoo.co.uk)

Tema 3: Aktuelni izazovi u razvoju avio biznisa u Crnoj Gori

Ideja i cilj izrade diplomskog rada: ideja je da student-kinja znanje stečeno na modulu Ekonomija vazduhoplovstva dodatno proširi i kroz izučavanje karakteristika savremenog avio biznisa, istraži mogućnosti iznalaženja adekvatnih odgovora na novonastalu situaciju izazvanu pandemijom “COVID 19” i gašenjem nacionalne avio kompanije “Montenegro Airlines”, uz formiranje nove “ToMontenegro” , kroz sagledavanje i drugih izazova koji prate avio biznis krajem druge početkom treće decade 21. vijeka.

Izrada ove teme ne samo da proširuje znanje student-a/kinje, već i doprinosi unapređenju njegovih/njenih istraživačkih sposobnosti na polju funkcionalnosti složenih sistema, u odgovoru na izazove koji će pratiti avio biznis u Crnoj Gori, tokom treće deкаде 21. vijeka.

Fundamentalna literatura:

- Doganis, Rigas (2005), *Flying off Course*, Routledge;
- Krstić, Branislav; Stepanović, Ljiljana (2004), *Avio-saobraćaj u turbulencijama: Neki elementi za formiranje vazduhoplovne politike*, Centar za liberalno demokratske studije, Beograd;
- Božić, Vladan, (2011), *Ekonomija saobraćaja*, CID, Beograd;
- Vukotić, Veselin, *Globalizacija nacionalne države*;
- Slobodan, Ačimović, (2010), *Od nacionalnih avio-prevoznika do low-cost kompanija – Efekti uspešne promene marketing strategije*, Marketing vol. 40, br. 3, Beograd;

- *Politika i strategija razvoja turizma Crne Gore do 2020. godine* (2008), Ministarstvo održivog razvoja i turizma Crne Gore, Podgorica.
- *Zakon o vazdušnom saobraćaju CG*
- www.eurocontrol.org
- <https://www.eurocontrol.int/covid19>
- www.iata.org
- <https://www.who.int/>

Tema 2: Evropski avio biznis u doba pandemije “COVID 19”

Ideja i cilj izrade diplomskog rada: ideja je da student-kinja znanje stečeno na modulu Ekonomija vazduhoplovstva dodatno unaprijedi u cilju sticanja samopouzdanja za sistematsko istraživanje savremenog avio biznisa u uslovima pandemije COVID 19 i u post COVID periodu. Student-kinja će prvo analizirati karakteristike savremenog avio biznisa i teorijske koncepte na kojima je razvijan prije pandemije, a potom i stanje tokom iste, te modele poslovanja koji bi se mogli primijeniti za oporavak avio biznisa, tokom najveće krize u historiji, koja ga je prilično zatekla, na početku treće decenije 21. vijeka.

Izrada ove teme ne samo da proširuje znanje student-a/kinje, već i doprinosi unapređenju njegovih/njenih istraživačkih sposobnostii i sticanju samopouzdanja.

Fundamentalna literatura:

- Doganis, Rigas (2005), *Flying off Course*, Routledge
- Krstić, Branislav; Stepanović, Ljiljana (2004), *Avio-saobraćaj u turbulencijama: Neki elementi za formiranje vazduhoplovne politike*, Centar za liberalno demokratske studije, Beograd
- Slobodan, Ačimović, (2010), *Od nacionalnih avio-prevoznika do low-cost kompanija – Efekti uspešne promene marketing strategije*, Marketing vol. 40, br. 3, Beograd
- Doganis, Rigas (2001), *The airline business in the Twenty-first Century*, Routledge
- Vukotić, Veselin, *Globalizacija nacionalne države;*
- Belobaba, Peter; Odoni, Amadeo; Barnhart, Cynthia (2009), *The global airline industry*, Wiley
- www.eurocontrol.org
- <https://www.eurocontrol.int/covid19>
- www.iata.org
- <https://www.who.int/>

Mikroekonomija, Statistika i ekonometrija

prof. dr Milica Vukotić (milica.vukotic@udg.edu.me); dr Marija Orlandić
(marija.orlandic@udg.edu.me)

1. Uticaj stanovništva kao resusa na ekonomski razvoj.

Ideja i cilj izrade diplomskog rada: ideja je da student-kinja znanje stečeno u okviru više predmeta tokom studija primijeni u praksi. Potrebno je da student-kinja prvo analizira teorijske koncepte ekonomskog rasta, a potom da na primjeru demografije objasni kako ona utice na ekonomski rast. Zemlje se međusobno razlikuju i po stopama rasta i po broju stanovnika. Da li postoji uzročna veza da ekonomski rast zavisi od broja stanovnika?

Izrada ove teme ne samo da povećava znanje student-a/kinje, već i doprinosi povećanju njegovih/njenih istraživačkih sposobnosti i holističkog posmatranja realnih problema.

Fundamentalna literatura:

- “Makroekonomski računi i modeli”, Veselin Vukotic
- “Stanovništvo i razvoj”, zbornik radova Institut društvenih nauka Beograd

2. “10 principa ekonomije u knjizi “Psihofilozofija biznisa”.

Ideja i cilj izrade diplomskog rada: Ideja ovog istraživačkog rada je da student-kinja prepozna osnovne principe funkcionisanja ekonomije u knjizi “Psihofilozofija biznisa”. Cilj je da ideje izložene u ovoj knjizi student-kinja analizira i poveže sa osnovnim principima ekonomije koje su studenti bili u prilici da proučavaju nekoliko puta tokom studija.

Fundamentalna literatura:

- “Principi ekonomije”, J.Guortni i R. Strup

Makroekonomija I i II

prof. dr Maja Drakić-Grgur

Tema 1: Bruto domaći proizvod – objektivni pokazatelj ekonomske aktivnosti?

Pitanje koje se istražuje: Da li je GDP realan pokazatelj nivoa ekonomske razvijenosti jednog područja?

Ideja i cilj izrade rada: Ideja rada jeste da student primjeni u praksi znanje stečeno na makroekonomskoj grupi predmeta kroz istraživanje da li je bruto domaći proizvod "dobar" i realan pokazatelj nivoa ekonomske razvijenosti jednog područja.

Literatura:

1. V. Vukotić: Makroekonomski računi i modeli
2. Eurostat (2010): Beyond GDP
3. Joseph Stiglitz (2010): Misunderstanding of GDP

Tema 2: Investicioni multiplikator za Crnu Goru

Pitanje koje se istražuje: Kakav je uticaj rasta investicija na GDP u Crnoj Gori?

Ideja i cilj izrade rada: ideja rada jeste da student primjeni u praksi znanje stečeno iz makroekonomije i statistike i ekonometrije. Cilj je da u radu student pokaže razumijevanje teorijskih postavki modela investicija i ekonometrijskih postulata kroz empirijsko računanje investicionog multiplikatora za Crnu Goru.

Uslov da je student položio ispite Statistika i Ekonometrija.

Literatura:

1. V. Vukotić: Makroekonomski bilansi i računi
2. W. Green, Econometric analysis

Tema 3: Otkud inflacija u Crnoj Gori

Pitanje koje se istražuje: Otkud inflacija u zemlji u kojoj se ne štampa novac?

Ideja i cilj izrade rada: Ukoliko se pođe od postulata klasične ekonomske teorije i kvantitativne teorije novca, onda je inflacija monetarni fenomen, i determiniše je monetarna politika. Otkud onda inflacija u zemlji koja kao zvaničnu valutu koristi EURO i nema monetarnu politiku. Student treba da polazeći od postulata ekonomske teorije na osnovu analize empirijskih podataka istraži koji procesi generišu inflaciju u Crnoj Gori.

Literatura:

1. V. Vukotić: Makroekonomski računi i modeli
2. Henry Hazzlit: The Inflation Crisis, and How to Resolve it
3. Henry Hazzlit: What should you know about inflation

Tema 4: Velika država u maloj Crnoj Gori

Pitanje koje se istražuje: Da li je održiv visok nivo javne potrošnje, ne samo u Crnoj Gori?

Ideja i cilj izrade rada: Ideja je da student istražujući koje su to osnovne funkcije koje država trebala da ima na bazi pregleda relevantne literature proba naći odgovor na pitanje kakva je fiskalna pozicija Crne Gore sa stanovišta održivosti, ali i u poređenju sa nekim zemljama regiona. U prvom dijelu treba dati preglen najznačajnijih teorijskih posulata vezanih za optimalan nivo državne potrošnje. Drugi dio rada treba da predstavlja empirijsko istraživanje i da se na osnovu relevantnih podataka potvrdi ili povrgne hipoteza.

Literatura:

1. V. Vukotić: Makroekonomski računi i modeli
2. V. Vukotić: "Crna Gora - Mikrodržava",
3. Henry Hazzlit: "Man vs. The Welfare State"

Tema 5: Monetarni sistemi u zemljama Zapadnog Balkana

Pitanje koje se istražuje: Koji je monetarni režim najefikasniji u otvorenoj ekonomiji male zemlje (emisiona monetarna politika, režim valutnog borda, dolarizovana ekonomija)?

Ideja i cilj izrade rada: ideja rada jeste da student primjeni u prkasi znanje stečeno iz makroekonomije i monetarne ekonomije i da nakon eksplikacije teorijskih postulata na kojima počivaju monetarni modeli i monetarna politika kroz empirijsku analizu uporedi odrednice monetarnih režima u zemljama Zapadnog Balkana i efekata kroz poređenje ekonomskih performansi različitih zemalja (emisiona monetarna politika, režim valutnog borda, dolarizovana ekonomija). U analizu treba uključiti komponentu koja se odnosi na odgovor ekonomskog sistema odabranih zemalja na krizu uzrokovanu pandemijom COVID 19. Student treba da da sopstveni osvrt i donese argumentovane zaključke o efikasnosti primjene različitih monetarnih rješenja.

Literatura:

1. V. Vukotić: Makroekonomski bilansi i računi
2. F. Miškin: Monetarna ekonomija, bankarstvo i finansijska tržišta

Tema 1: Oporezivanje “grijeha”

Ideja i cilj izrade: Akcize na alkohol, cigare, šećer uvode se sa opravdanjem brige o zdravlju ljudi i smanjenja negativnih eksternalija. Da li država treba da se miješa kada su u pitanju eksternalije? Da li su i koliko efikasne politike za državu, a koliko za zdravlje ljudi? Da li je moralan ovakav pristup selektivnog oporezivanja, odnosno koristiti instrument poreza da bi se izazvalo pokajanje korisnika “grijeha”? Kako ove mjere utiču na tržište proizvođača? Da li “grešnici” više koštaju od “svetaca”?

Literatura:

1. Rosen Harvey – Javne finansije
2. The Economist – “Sin” taxes – eg, on tobacco – are less efficient than they look
3. Mattoon Richard – Sin taxes: The sobering Fiscal Reality, The Federal Reserve bank of Chicago
4. Snowdon – The Wages of Sin Taxes, Adam Smith Institute
5. Buchanan – Granice Slobode - Između anarhije i Levijatana;
6. Mises Ludwig – Od plana do haosa, Global Book, Novi Sad;
7. Mises Ludwig – Birokratija;
8. Hazlit H – Ekonomija u jednoj lekciji, Global book, Novi Sad

Tema 2: (Ne)slobodan izbor države

Ideja i cilj izrade: Pojedinačne i masovne migracije, istorijska su konstanta i ljudska potreba. Među najčešćim uzročnicima migracija prepoznaju se ratna razaranja, nemaština, klimatske promjene, bolji uslovi rada i sl. Migracije su zaslužne za brojna postignuća, ali i negativne pojave koje su se događale kroz istoriju. Šta su uzroci, a šta posljedice migracija? Da li granice država, kao fizička ograničenja slobodnom kretanju ljudi, treba da postoje? Šta bi bile pozitivne, a šta negativne strane otvaranja granica za slobodno kretanje ljudi?

I pored fizičkih granica, sve češći priliv migranata u Evropu i SAD, uključujući izbjeglice koje bježe od rata, dovodi do pitanja - da li bi slobodno kretanje ljudi bilo bolje rješenje nego strogo kontrolisane granice? Kako preferencije postojećih građana da ostanu u poznatom okruženju i odbace promjene koju donose pridošlice, pomiriti sa željama onih koji bježe od sukoba ili jednostavno traže bolji život na Zapadu? Da li granice treba da postoje i kada je u pitanju tzv. “odliv mozgova”? Da li visokoobrazovanim i bogatijim ljudima treba omogućiti slobodan izbor države? Zašto? Da li je moralno opravdano takvim ljudima omogućiti slobodu, dok onima koji pod pritiskom rata treba uvesti stroge kontrole prilikom ulaska na teritoriju druge države?

Literatura:

1. Rosen Harvey – Javne finansije
2. Institut društvenih nauka – Seobe i razvoj (zbornik radova)
3. Irving Howe - World of Our Fathers
4. Janet Daley - The people should be free to choose (www.telegraph.co.uk)
5. **Guy Aitchison - Do we all have a right to cross borders?**
(www.independent.co.uk)
6. Giovanni Peri - The Economic Benefits of Immigration (University of California, Berkeley)
7. Sekundarni izvori

Tema 3: Bit nation - digital nation

Ideja i cilj izrade: Nakon elektronskih novina, knjiga, biznisa, novca, a pod naletom globalizacije otvara se pitanje i digitalnih nacija – tzv. Bitnation. Da li nacije i globalizacija mogu zajedno? Šta su karakteristike bitnation, njene prednosti i nedostaci? Koje funkcije bi trebala bitgovernment da obavlja? Kako regulisati odnose u takvom društvu?

Literatura:

1. Rosen Harvey – Javne finansije
2. Veselin Vukotic - Globalizacija biznisa i megatrendovi razvoja
3. Veselin Vukotic - Internal Globalization of Western Balkan
4. Dragan Simeunović – Nacija i globalizacija
5. Tom Symons – The Nation State Goes Virtual: Why Citizenship Need No Longer Be Determined by Geography
6. Souli Sarah – I Became a Citizen of Bitnation, a Blockchain-Powered Virtual

Nation. Now What?

7. Kaspar Korjus - Thank you and goodbye
8. Sekundarni izvori

Tema 4: Značaj slobodne trgovine za ekonomski razvoj

Ideja i cilj izrade: Uspon protekcionizma u mnogim zemljama pravda se zaštitom domaće privrede i povećanjem zaposlenosti. Međutim, da li protekcionizam predstavlja podsticaj za ekonomski rast tih zemlja, ili je zapravo mač sa dvije oštrice? Kakve su dugoročne posljedice protekcionizma? Da li postoje pobjednici u trgovinskim ratovima? Na koji način slobodna trgovina doprinosi ekonomskom razvoju zemalja?

Literatura:

1. Dominick Salvatore – Međunarodna ekonomija
2. Henry Hazlitt – Ekonomija u jednoj lekciji
3. Frederic Bastiat – Ekonomski sofizmi
4. Frederic Bastiat – Ono što se vidi i ono što se ne vidi
5. The Economist – What is the future of free trade

Tema 5: Uticaj COVID-19 pandemije na globalizaciju

Ideja i cilj izrade: Pandemija COVID-19 virusa u velikoj je mjeri pogodila globalnu ekonomiju, izazivajući brojne negativne posljedice. Osim toga, pokrenula je i brojne nove procese, a samim tim i promjene u načinu života, razmišljanja, poslovanja. Imajući u vidu sve te efekte, kako će pandemija uticati na proces globalizacije? Da li će je zaustaviti, usporiti, ili možda preoblikovati? Da li će zemlje postati zatvorenije i okrenuti se ka protekcionizmu, ili otvorenije? Odnosno, da li pandemija ukazuje na sve veću važnost slobodne trgovine?

Literatura:

1. Dominick Salvatore – Međunarodna ekonomija

2. The Economist – Changing places: The pandemic will not end globalisation, but it will reshape it
3. The Economist – If you thought the trade war was bad for global commerce... The disruption from the pandemic will be much worse

Računovodstvo,

dr Milica Daković-Tadić (milica.dakovic@udg.edu.me)

Računovodstveni sistemi, interna kontrola i revizija

Ideja i cilj izrade diplomskog rada:

Uloga računovodstvenog informacionog sistema u procesu poslovnog odlučivanja tretira područje računovodstvenih informacionih sistema sa ekonomskog aspekta. Cilj istraživanja je da se analizira uticaj savremenih tehnologija kao što su IT sistemi, ekspertni sistemi, računovodstveni informacioni sistemi, u svakodnevnom poslovanju, odnosno da prikaže kako i na koji način računovodstveni informacioni sistem je podrška računovodstvenoj, finansijskoj i menadžerskoj profesiji.

Fundamentalna literatura:

Vasiljević K., (1965): *Teorija i analiza bilansa*, Četvrto dopunjeno i prerađeno izdanje, Savremena administracija, Beograd
Meigs R., F., Meigs, W., B., (1999), „*Računovodstvo: Temelj poslovnog odlučivanja*“, MATE, Zagreb
Kotruljević B., (2005): *Knjiga o umijeću trgovanja*, Binoza press, Zagreb

Finansijsko računovodstvo i Covid-19

Ideja i cilj izrade diplomskog rada:

Savremeno poslovno okruženje nosi velike rizike. Ovo znači da investitori i druge zainteresovane stranke za rad određenog preduzeća, više nego ikada prije, trebaju kvalitetne i pouzdane finansijske izvještaje, informacije koje proizvodi finansijsko računovodstvo, čije su kvalitativne karakteristike dodatno važne u uslovima savremenog poslovanja. Profesionalne računovodstvene organizacije imaju ključnu ulogu u širenju regulatornih promjena koje je izazvala pandemija.

Fundamentalna literatura:

Vasiljević K., (1965): *Teorija i analiza bilansa*, Četvrto dopunjeno i prerađeno izdanje, Savremena administracija, Beograd

Meigs R., F., Meigs, W., B., (1999), „Računovodstvo: Temelj poslovnog odlučivanja“, MATE, Zagreb

Kotruljević B., (2005): *Knjiga o umijeću trgovanja*, Binoza press, Zagreb

Upravljačko računovodstvo i Covid-19

Ideja i cilj izrade diplomskog rada:

Savremeno poslovno okruženje nosi velike rizike. Ovo znači da investitori i druge zainteresovane stranke za rad određenog preduzeća, više nego ikada prije, trebaju kvalitetne i pouzdane informacije koje proizvodi računovodstvo troškova. Cilj istraživanja u ovom radu jeste da se analizira važnost računovodstvenih informacija u cilju unaprjeđenja poslovanja biznisa u uslovima globalne pandemija koja je usloвила i nametnula drugačije uslove poslovanja.

Fundamentalna literatura:

Vasiljević K., (1965): *Teorija i analiza bilansa*, Četvrto dopunjeno i prerađeno izdanje, Savremena administracija, Beograd

Meigs R., F., Meigs, W., B., (1999), „Računovodstvo: Temelj poslovnog odlučivanja“, MATE, Zagreb

Kotruljević B., (2005): *Knjiga o umijeću trgovanja*, Binoza press, Zagreb

Međunarodni marketing,

dr Dijana Kovačević (dijana.kovacevic@udg.edu.me)

E marketing i digitalne platforme, alati

Ideja i cilj izrade diplomskog rada:

Globalizacija tržišta, razvoj tehnologije i upotreba interneta mijenjaju način i razvoj marketing djelovanja kompanije. Neophodnost korišćenja digitalnih platformi i evolucija poslovanja sve više zahtijeva kontinuitet korišćenja alata e marketinga u najširem smislu. Nova era marketinga zahtijeva menadžment digitalnih platformi i dalji razvoj proizvoda i usluga, prilagodjen potrebama savremenog korisnika. E marketing , kao širok pojam, ali i mogućnost djelovanja svake kompanije, podrazumijeva razvoj novih vještina, zanja i prilagodjavanje koncepta poslovanja. Neophodnost i neumitnost sve detaljnijeg i dubinskog prihvatanja transformacije kompanije u digitalne forme

pretpostavlja novi model rada i razvoja postojeće ponude, kao i svih elemenata marketing miksa.

Fundamentalna literatura:

Lamb, Hair, and McDaniels, MKTG3, Southwestern, 2009. (knjiga se nalazi za studente u biblioteci UDG-a)

Čeŕi Dejev; Smit PR,: Digitalni marketing: Planiranje i optimizacija, FMK, Beograd, 2018.

Google i e alati u digitalnom marketingu

Ideja i cilj izrade diplomskog rada:

Digitalni marketing pretpostavlja korišćenje mnogih digitalnih platformi. Jedna od, globalno najprepoznatljivijih i najuspješnijih je Platforma Google-a. Web analitika, mogućnost jednostavnog upravljanja svojom promocijom na društvenim mrežama i Internetu su karakteristike online djelovanja bilo koje kompanije na Google platformi. Mogućnosti digitalnih alata i koncept same organizacije rada na Google platformi je veoma važna osnova za izučavanje jer predstavlja jednu od fundamentalnih modela digitalnog marketinga. Takođe uvijek postoje smjernice budućeg djelovanja i novih mogućnosti koje kompanije mogu koristiti.

Fundamentalna literatura:

Lamb, Hair, and McDaniels, MKTG3, Southwestern, 2009. (knjiga se nalazi za studente u biblioteci UDG-a)

Čeŕi Dejev; Smit PR,: Digitalni marketing: Planiranje i optimizacija, FMK, Beograd, 2018.

Tržište kapitala, Monetarna ekonomija II

prof. dr Zoran Djikanović; mr Jelena Ulić (zoran.djikanovic@udg.edu.me)

Tema 1. Značaj kriptovaluta i blokchain tehnologije za povećanje efikasnosti poslovanja (rezervisana tema)

Tema 2. Novac i društvo

Ideja istraživanja: Novac je potpuno ljudska tvorevina, ne postoji sem u odnosu među ljudima. Zato je istraživanje prirode novca u stvari istraživanje odnosa među ljudima.

Cilj istraživanja: Kako ljudi utiču na novac? Da student kroz istraživanje i razmišljanje dođe do svog mišljenja.

Osnovna literatura:

1. The History of Money, Jack Weatherford;
2. Uspon novca, finansijska istorija svijeta, Nil Ferguson

Tema 3. Novac u digitalnom dobu

Ideja istraživanja: Novac je baziran na povjerenju. Da li je (opadanje) povjerenje u sadašnje valute izazvalo nastanak kriptovaluta? Kako će se razvijati odnos prema novcu u doba "elektronskog" novca? Ideja je istražiti mogućnosti korištenja tehnologije u kreiranju i prihvatanju novih finansijskih proizvoda.

Cilj istraživanja: Povećanje sposobnosti studenta kroz razvijanje saznanja i svijesti o promjenama finansijskog sistema i uticaju tehnologije na budući pravac razvoja finansijskih usluga.

Osnovna literatura:

1. The Impact of Information Technology on Freedom and Communication, Myron S Scholes
2. Crypto currency, the future of money? Paul Vigna, Michael Casey